

Kirkeblad

for Løgumkloster Sogn

30

december 2019 - januar - februar - marts 2020

Relikvieskabet i Løgum klosterkirke

Tekst: Niels T. Sterum. Foto: Helge Krempin og Povl Søndergaard

I skrankemuren i korets nordvestlige arkade er indmuret et skab fra omkring år 1325. Skabet kan lukkes med to fløje, der er grønmaledede på ydersiden. Hver låge har 5 vandrette gangjern belagt med sortlaseret bladalu-minium. Lågernes indersider dekorerede med malerier af 16 helgener, ordnet i 4 vandrette rækker, der hver spænder over begge låger.

Helgennavne er malet over hver figur (undtagen i tre tilfælde i øverste række). Rækkerne viser helgener efter rang: øverste række apostlene Johannes og Peter (t.v.) og Paulus og Jakob den Ældre (t.h.), derunder martyrerne Georg og Clemens (t.v.) og Dionysius og Mauritianus (t.h.), derunder beken-derne Bernhard og Ambrosius (t.v.) og Augustin og Benedikt (t.h.), nederste række

jomfruene Barbara og Katharina (t.v.) og Margaretha og Ursula (t.h.). Hvert figurpar er indrammet af en malet arkade med to let tilspidsede tredelte kløverbladsbuer båret af en søjle i midten og to halvsøjler ved siderne. I svikkelfelterne er hel- og halvcirkulære dekorationer med

stiliserede blade og i to tilfælde ørne med udbredte vinger, i to andre tilfælde løver med tre hævede poter. Fra disse dekorationer og fra arkadebuerne udspringer stiliserede blade.

Indvendigt har skabet tre gennemgående hylde, hvis forkanter er dekorerede med

sølvfarvede bladranker. Hylde-derne og en midtersprosse opdeler 'fronten' i 8 afsnit. Hvert afsnit har ved hyldeforkant en udskåret og dekoreret arkade med to let tilspidsede femdelte buer båret af en søjle i midten og to halvsøjler ved siderne. I svikkelfelterne er der hel- og

halvcirkulære udskæringer med geometriske mønstre. Skabets indre giver således indtryk af at have en front med 16 åbninger ind til 16 imaginære »rum«. Åbningerne til de 16 »rum« er 35 cm i højden og 26 cm i bredden. »Rummene« er 28 cm i dybden.

Skabet har indeholdt relikvier af de helgener, som er afbildet på lågernes inderside. Relikvierne har sikkert været indesluttet i beholdere, der må have haft ganske anseelige størrelser, når størrelsen af »rummene« tages i betragtning. Relikvierne kan have været jordiske rester af de pågældende helgener eller rester af ejendele, som har tilhørt eller har været tilknyttet den enkelte helgen. Almindelige relikviebeholdere var små skrin eller æsker i ædelmetal, eventuelt besat med ægte eller imiterede ædelsten. Beholdere var ofte formet som en del af en helgens legeme: en fod,

en hånd, en underarm, et hoved eller en buste med formodet lighed med den aktuelle helgen. Cistercienserne var ligesom den øvrige katolske kirke stærkt engageret i dyrkelse af relikvier. Eksempelvis besad cistercienserklostret Altenberg i Rhinlandet ved middelalderens slutning en samling på 250 relikvier fra mere end 100 helgener.

Med opslåede låger måler skabet 266 cm i længden, 181 cm i højden og 28 cm i dybden. Længden svarer (næsten) nøjagtigt til længden 267,5 cm af den alterbordsfor side, som indtil 1844 fandtes foran højaltret (nu i Nationalmuseet, København; fotostat i klosterfløjens 'biblioteksrum'). Dette (omtrentlige) sammenfald begrundes, at skabet sandsynligvis har stået på alterbordet som en altertavle. I så fald har fløjene sædvanligvis været lukkede, men på festdage blev fløjene slået til side, og således ud-

stillet var relikvierne genstand for tilbedelse (kontemplation, meditation).

Skabets funktion som alterpyrdelse, der samtidig tjente som ramme om relikvier, understøttes af »relikvie-alterskabe«, som er bevarede i benediktinernes klosterkirke i Cismar (dateret kort efter 1300) og i cisterciensernes klosterkirke i Bad Doberan (omkr. år 1300, udvidet antagelig 1368). Disse skabe i Slesvig-Holsten henholdsvis Mecklenburg er dog både større og mere avancerede (bl.a. med låger foran og bagved de enkelte rum) end Løgumskabet.

Det kan ikke helt udelukkes, at skabet har været brugt til opbevaring af liturgisk udstyr (bl.a. kalk og disk). I cistercienserkirken i Bad Doberan findes et lignende skab (dateret ca. 1310), som antages at have rummet udstyr til messerne ved kirkens sidealtre.

At skabets indhold under alle omstændigheder har været meget værdifuldt, fremgår af den solide låsemekanisme, som er anbragt til højre for skabet. Her findes et lille indmuret skab med en vandret jernstang, som har blokeret for åbning af skabet, når stangen var skudt gennem en øsken på indersiden af hver låge. Det lille skab har sin egen låge og sit eget låsetøj til tre nøgler.

Skabet er repareret og restaureret i flere omgange (bl.a. 1885, 1926) og i stort omfang. De originale dele af egetræ omfatter kun lågerne, midtersprossen og hyldeerne samt 3 dobbeltarkader, nemlig arkaden øverst til venstre foran øverste hylde og begge arkader foran anden hylde, både højre og venstre arkade. Den cirkulære udskæring med gennembrudt snitværk i hver arkade er dækket bagfra med en plade, der antagelig

er indsat i nyere tid. I de fornyede arkader er snitværket muligvis genanvendte originaler. Gangjernene er antageligt originale, idet der ikke findes spor efter andre hængsler. Bund, sider og overstykke er af fyrretræ og kan være udskiftet 1844/45, bagklædningen stammer fra 1926.

varede. Hyldeforkanternes bladranker er originale. I 1926 fik skabet som nævnt en ny bagklædning, som nymaledes i en rød farve. Ligeledes i 1926 blev lågernes ydersider nymalede med grøn farve, og gangjernene blev malede med aluminiumslasur. Den mørkgrønne farve, der nu er baggrund for

Skabet er overmalet adskillige gange, og det er problematisk at afgøre, i hvilket omfang originale farver er be-

figurerne på lågernes inderside, stammer fra 1885. Undersøgelse har vist, at baggrundsfarven oprindeligt

(sandsynligvis) var lyseblå; svikkelfelternes dekorationer og arkadernes bladranker, der nu er forgyldte og gulmalede, var oprindeligt forsvulvede.

På grund af flere opmalinger er det også usikkert, i hvilken grad helgenfigurerne kan betragtes som de oprindelige billeder. Undersøgelser af nogenlunde velbevarede partier (f.eks. Skt. Ambrosius' ansigt) har vist, at maleteknikken (bortset fra grunderingen) svarer til forholdene iagttaget på celebrantstolen (se Kirkeblad nr. 29), triumfkrucifikset (se Kirkeblad nr. 19) og alterbordsforsiden.

Disse fire genstande er sandsynligvis fremstillet i samme værksted og anskaffet til kirken ved byggeriets afslutning omkr. år 1325.

Litteratur:

Danmarks Kirker, Bd. 21 (Tønder amt), s. 1104-1106. København 1957; Elisabeth Kofod-Hansen & Mikkel Scharff: Løgumskabet. Frølev/Padborg 1985.

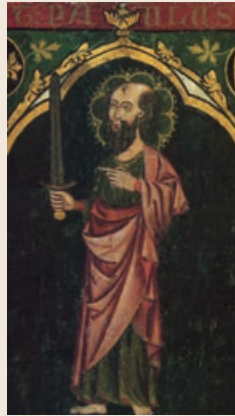

Johannes Evangelist: den discipel som Herren elskede. Han afbildes som en ung skæggløs mand. Han blev ikke martyr, men døde i en meget høj alder. Iflg. legenden blev han tvunget til at drikke et bæger med gift, men ved at slå korsets tegn over bægeret drev han giften ud. Derfor ses ofte en giftslange sno sig ud af et bæger, som sammen med slangen er hans attribut. Skytshelgen for bl.a. billedhuggere, malere og forfattere. Påkaldes mod bl.a. hagl og epilepsi.

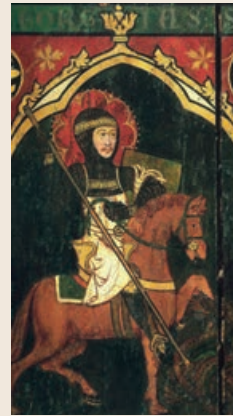
Peter (Simon Peter): hans attribut er én eller to nøgler, der henviser til, at Jesus lovede Peter Himmerigets nøgler (Matt. 16, 9). Iflg. legender blev han korsfæstet i Rom under kejser Neros kristenfølgelser – efter eget ønske med hovedet nedad fordi han følte sig uværdig til at blive korsfæstet på samme måde som Kristus. Skytshelgen for bl.a. fiskere, urmagere og pottemagere. Påkaldes mod bl.a. tyveri.

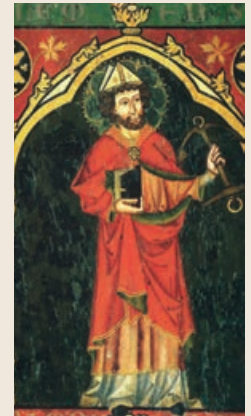
Paulus: Hans navn var oprindeligt Saulus, og han forfulgte de første kristne. Han blev omvendt, da den genopstandne Kristus viste sig for ham i et syn. Han var altså ikke blandt de 12 disciple, som Jesus valgte til apostle. Selv om han kom ind i apostelrækken senere end de øvrige, fik han høj status som Roms værnehelgen sammen med Peter. Efter missionsrejser til Cypern, Kreta, Lilleasien og Grækenland led han iflg. legender martyrdøden i Rom ved halshugning med sværd under kejser Neros kristenfølgelser. Derfor er sværdet hans attribut. Skytshelgen for bl.a. vævere og kurvemagere. Påkaldes mod bl.a. lyn og slangebid.

Jakob den Ældre: iflg. Apostlenes Gerninger blev han henrettet med sværd på Herodes' ordre. Iflg. en legende blev hans lig sejlet til Nordspanien, hvor hans grav i Santiago de Compostela blev et af middelalderens vigtigste pilgrimsmål. Han afbildes som pilgrim med stav, rejsetaske i rem over skulderen og muslingeskal syet på hatten eller tasken. Hans attribut er muslingeskallen. Baggrunden for denne attribut er uklar. En legende siger, at en ridder faldt i havet med sin hest, da båden med Jakobs lig sejlede forbi, og da Jakobs kraft reddede ham op af vandet, var han helt dækket af muslingeskaller. Jakobs navn på dansk var Skt. Ib, og skallen kaldes en Ibsskal. Han er bl.a. pilgrimmenes og apotekernes skytshelgen. Han påkaldes mod bl.a. gigt.

Georg (Jørgen): iflg. legenderne en romersk officer. Han frelste en prinsesse, som skulle ofres til en drage, ved at dræbe dragen med sin lanse. Han led martyrdøden i Lilleasien år 303. Han fremstilles som dragedræber eller som ridder til hest, i rustning og med lanse. Han er skytshelgen for bl.a. soldater, ryttere og saddelmagere. Han påkaldes mod spedalskhed (jf. Skt. Jørgensgårde = spedalskhedshospitaler).

Clemens: pave i Rom 92-101. Han blev af kejser Trajan forvist til Krim. Han led martyrdøden, da han blev kastet i havet med et anker bundet til halsen. Han er skytshelgen for bl.a. sømænd og stenhuggere. Han fremstilles almindeligvis som pave med tiara, anker og bog, eventuelt som biskop med mitra. Påkaldes mod bl.a. oversvømmelser og børnesygdomme.

Dionysius: første biskop af Paris, henrettet omkr. midten af 200-tallet ved halshugning med sværd. Henrettelsen skete på Montmartre (martyrernes bjerg), men den dræbte Dionysius rejste sig, tog sit afhuggede hoved og gik til Saint-Denis, hvor han ville begraves. Han afbildes i bispeskrud, bærende sit afhuggede hoved eller blot hovedskallen. Han er skytshelgen for bl.a. jægere og skytter, og han påkaldes mod hovedpine.

Mauritius: iflg. legenden var han anfører for en legion af romerske kristne soldater, stationeret i Theben i Ægypten. Denne thebanske legion blev kaldt til Rom og derfra sendt til Schweiz. Efter at Alperne var krydset, fik de ordre til at ofre til de romerske guder. Da de nægtede at gøre dette, blev de slået ihjel sammen med Mauritius. Det menes sket ved Saint-Maurice omkr. år 300. Han afbildes ofte som sortlødet og altid som soldat – gerne bevæbnet med sværd, skjold og spyd. Han er skytshelgen for bl.a. soldater, våbensmede og købmænd. Han påkaldes bl.a. mod ørepine.

Bernhard af Clairvaux: cisterciensermunk og -abbed, 1090-1153. Indtrådte 1113 i Cîteaux-klostret, abbed 1115-1153 i Clairvaux. En særdeles fremtrædende skikkelse i cistercienserordenen, berømt som skribent og prædikant. Agiterede effektivt i 1146 for deltagelse i det 2. korstog (1147-49). Han blev helgenkåret i 1174 og udnævnt som kirkelærer i 1830. Han afbildes oftest i cisterciensernes hvide dragt, sjældnere i mørk munkekutte, med abbedstav og med hånden løftet til velsignelse. Han er skytshelgen for bl.a. bartendere, og han påkaldes mod børnesygdomme og i dødsstund.

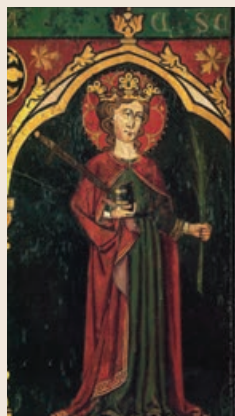
Ambrosius: oldkirkelig teolog, kirkefader; 339-397, biskop i Milano, initiativtager til sang i gudstjenesten. Han afbildes ofte med en bikube som attribut, idet legenden fortæller, at en bisværn slog ned på ham, da han var spæd (naturligvis uden at skade ham). Eventuelt vises han blot som biskop med bispehue og -stav. Skytshelgen for biavlere og honningkagebagere.

Augustin: oldkirkelig teolog, kirkefader; 354-430, biskop i Hippo (ved Annaba, Algeriet). Et af hans breve, kendt som Augustins regel, blev grundlag for flere klostresamfund bl.a. augustinerne, præmonstratenserne og birgittinerne. Han afbildes ofte som biskop uden særlige attributter, dog eventuelt med et hjerte gennemboret af en pil, hvilket refererer til et Augustin-citat: "Herre, du har ramt mit hjerte med din kærligheds pil". Skytshelgen for teologer, bogtrykkere og ølbryggere.

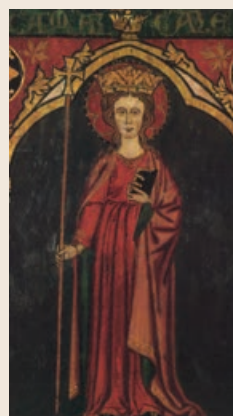
Benedikt af Nursia (Nordia i Umbrien): c.480-547, abbed i Montecassino-klostret mellem Rom og Napoli. Dette kloster grundlagde Benedikt i 529, og her formulerede han sin klosterregel med lige vægt på gudstjeneste, læsning og arbejde. Benedikts regel blev grundlaget for klosterlivet i Vesten. Han afbildes iført sort munkekutte og med bog og abbedstav. Han er skytshelgen for bl.a. skolebørn og lærere, og han påkaldes mod feber, pest, nyre- og galdesten.

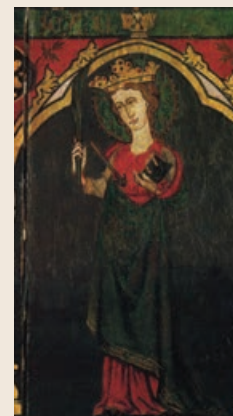
Barbara: iflg. legender levede hun omkr. år 300 i Tyrkiet eller Libanon. Hun blev forhindret i at blive kristen, idet hendes far spærrede hende inde i et tårn. Da han en tid var bortrejst, blev hun alligevel døbt, og hendes far slæbte hende for retten. Hun blev dødsdømt, og hendes far førte selv sværdet, da hun blev halshugget. Til straf blev han selv omgående dræbt af et lyn. Hendes sædvanlige attribut er tårnet, men hun vises også med bog, palmegren og sværd. Skytshelgen for alle, der har med eksplosiver og ild at gøre. Hun påkaldes mod bl.a. uvejre og brandfare.

Katharina af Alexandria: iflg. legenderne var hun en kristen kongedatter fra Cypern. Hun omvendte i Alexandria 50 lærde til kristendommen. Da hun afslog ægteskab med den hedenske kejser Maxentius (306-312), skulle hun henrettes med knivbesatte hjul, men hjulene sprang ved et mirakel i stykker. Derefter led hun martyr døden ved halshugning med sværd. Hendes sædvanlige attributter er et sværd og hjulet forsynet med knive. Hun er skytshelgen for bl.a. videnskabsmænd. Påkaldes mod bl.a. migræne.

Margaretha af Antiokia (Yalvac i Tyrkiet): iflg. legenderne var hun datter af en hedensk præst; som kristen nægtede hun at gifte sig med en hedning. Hun blev sat i fængsel, hvor hun med kors i hånd dræbte en drage. Hun blev efter grusom tortur, bl.a. med jernkamme der flåede kødet af knoglerne, henrettet ved halshugning med sværd. Dette skal være sket omkr. år 300. Hun ses ofte med drage og kamme eller blot med korsstav og bog. Er skytshelgen for bl.a. bønder, hyrder og jomfruer. Påkaldes af kvinder med fødselsveer.

Ursula: iflg. legenderne var hun én af de 11.000 jomfruer, som blev slået ihjel ved Köln af de hedenske hunner. Hunnerkongen tilbød hende ægteskab, men hun afslog. Rasende dræbte han hende med et pileskud. Hendes attribut er en eller flere pile. Hun afbildes med bog, palmegren og en pil gennem brystet. Hun er skytshelgen for bl.a. lærerinder og klædehandlere, og hun påkaldes mod børnesygdomme og skærsildens pine.

Billedserien kan købes i kirkens kiosk. Pris kr. 75,- så længe lager haves. (Bogen Løgumskabet kan købes antikvarisk.) Red.

Hvorfor går vi i kirke?

Af Jørgen Demant, sognepræst i Lyngby og formand for Refugiets Venner.

Kirken er et hus med hundrede porte, og der findes ikke to mennesker som går ind på den samme måde.

Sådan siger den engelske forfatter Chesterton. Når vi kommer til kirken, kommer vi af mange grunde. Nogen kommer, fordi de ikke kan lade være. Det hører med til den gode vane, at søndag formiddag sidder man på bænken i kirken. Min mor sagde altid, når man spurgte hende, hvorfor hun gik til kirke, at så havde man en times tid for sig selv. Resten af ugen var hun optaget af krav fra sine omgivelser. Men søndag formiddag mellem 10 og 11 var hun sammen med sig selv og sin Gud.

Kirken er altså et fristed. Et sted, hvor man er fri for hverdagen og dens gøremål. Én gang om ugen står man af ræset, går eller kører derhen, hvor tiden på en eller

anden måde står stille. Man træder ud af det aktive og ind i det passive rum. For i kirken skal man ikke være på, tage stilling, være i centrum. Men her kan man tage imod, slappe af og samle sig om noget andet. Kirken er et slags rekreationssted. Man lader op ved at høre en fortælling om en Gud, der elsker én og fornyer vores livsmuligheder.

En anden kirkegænger kunne sige, at man ikke søgte et fristed, men et helt ANDET sted. Kirken er ikke en dagligstue eller et andet rum, vi kender til fra dagligdagen. Den ligger højt i landskabet. Arkitekturen angiver med hvælvingerne og kalkmalerierne et rum og en fortælling, der løfter én ind i anden verden. Sammen med de bibelske fortællinger, musikken og salmesangen gives en intens spænding og stemning. Man mærker, at der er

kræfter og energier på spil, der taler til dybeste lag i det menneskelige sind.

I sin daglige tilværelse mærker man livets op og ned. Oplevelser af glæde og sorg, af frygt og angst, af overskud og underskud derhjemme og på arbejdspladsen går én dagligt på. Man kan ikke altid forstå og fortolke disse oplevelser. At gå i kirke er at dele sine hemmeligheder med Gud. Og forhåbentlig finder man gennem ritualer, fortælling, salmesang og prædiken en mening i sit liv, en større klarhed over hemmelighederne i ens liv eller en større lyst til livet.

Man kunne også sige, at man går ind ad porten til kirken sammen med de andre mennesker for at blive husket på ens værdi og betydning. Søndagsgudstjenesten er et sted, hvor man bliver mindet om sin frihed og sit

Jørgen Demant. Privatfoto.

ansvar. Tænk hvis vi holdt op med at holde fødselsdag for hinanden, hvor vi af vores familie og venner bliver mindet om vores egen betydning. Det ville ende i ligegyldighed.

I gudstjenestens ord, tegn og musik indskrives hvert enkelt menneskes liv i en større historie, der både giver udsyn, energi og håb.

Nyt fra menighedsrådet

Sommer 2019

Sommeren er gået på hæld, og de lyse nætter er afløst af efterårets mørke og regnfulde tid. Men det er også en tid til lys og lanterner, fejring af høsten, spændende foredrag, sognemødet i forsamlingshuset, og opstart af et nyt hold konfirmander.

Konfirmanderne er kommet godt i gang, og det er nogle positive og interesserede unge mennesker, som gerne vil drøfte livets store spørgsmål, og i dialog med underviserne. Også spirekoret og pigekoret er kommet godt i gang.

Facebook

Menighedsrådet vil gerne nå ud til menigheden i bredest muligt omfang, og derfor er Løgumkloster kirke nu kommet på Facebook. Her er der tre ansvarlige, som sørger for at lægge kirkens offentlige aktiviteter og koncerter op på siden. Her bliver også an-

nonceret omkring pigekoret og spirekoret. Igen skal det nævnes, at Løgumkloster kirkes side på Facebook er tænkt som information, og som supplement til andre medier.

På menighedsrådsmøderne deltager kirkeværgen, og vi får altid drøftet de opgaver, der ligger omkring vedligehold og reovering af kirken. Fremadrettet arbejder menighedsrådet på at få skabt nye visioner og mål for arbejdet omkring kirken. I starten af det nye år tager vi for alvor hul på det.

Liturgifornyelse

Biskoppernes udvalgsarbejde har haft fokus på liturgifornyelse, og i menighedsrådet har vi besluttet, at vi vil afholde en sogneaften i begyndelsen af det nye år, så alle borgere i Løgumkloster kan deltage i drøftelsen af gudstjenesten i fremtiden.

Hellig tre Kongerfest

Det første arrangement i det nye år, som menighedsrådet er vært ved, er "Hellig tre Kongers fest".

Alle borgere over 70 år i Løgumkloster vil sidst i november modtage en invitation. Datoerne for festen er den 4. og 5. januar 2020 (se også omtale andetsteds).

*Venlig hilsen
Maibritt Ravnborg Thude*

”
Sommeren er gået
på hæld, og de
lyse nætter er
afløst af efterårets
mørke og
regnfulde tid

FN's 17 Verdensmål - hvor er den kristne teologiske stemme?

Nogle gange kan man savne en teologisk stemme i Klimadebatten. Det skulle jo ellers ligge lige for. I første Mosebog, kapitel 1, i det vi kalder skabelsesberetningen, fortælles om Guds skabelse, af lyset og himmel, jorden, stjernerne og alt levende, og da det blev menneskets tur, sagde Gud til sig selv: »Lad os nu forme mennesket. Det skal ligne os, så det kan tage ansvar for fiskene i havet, fuglene i luften og dyrene på jorden.« Og Gud formede mennesket, så det lignede ham. Han skabte mennesket som mand og kvinde og velsignede dem med sin livsstyrke.

(Første Mosebog på nu-dansk, Bibelselskabet 2014).

Lige fra allerførste side i Bibelen, får mennesket altså givet en opgave, nemlig at tage ansvar for det, af Gud, skabte liv. Bibelen, jødedommen og kristendommen har

altså i høj grad en begrundet mening om livet og naturen og menneskets rolle i den forbindelse: at tage vare på, at værne om det skabte. Når FN's klimapanel og over 90 % af al publiceret videnskabelig litteratur er enige om, at klimaforandringerne, med de ekstreme vejrphænomener som storme, tørkeperioder og vandstandsstigninger, i højeste grad er menneskeskabte - så er det selvfølgelig også menneskers ansvar at få sat en effektiv bremse på en yderligere forværring. Både af hensyn til menneskers overlevelse og naturens mangfoldighed, som begge er indbefattet i Guds skaberværk!

Heldigvis er FN's 17 Verdensmål for bæredygtig udvikling et væsentligt skridt i den rigtige retning. Som bekendt vil der kunne opnås resultater, hvis verdens stats- og regeringsledere, lande og

storbyer viser politisk vilje til at gå sammen om at løse problemerne... Og vi selv hjælper med.

Men stadigvæk: hvor er den teologiske stemme i debatten herhjemme, og hvorfor hører det egentlig til undtagelserne, at vi som medlemmer af Folkekirken drager den bibelske, jødisk - kristne livsforståelse ind i vores argumentation til fordel for en bæredygtig udvikling? Er vi ikke som kristne forpligtet på det bibelske og kristne syn på natur og menneske og dermed også etisk ansvarlig over for medmennesket og medskabningen? Jo, og en af dem, der i de senere år særligt har peget på denne ansvarlighed, er den danske teolog, Ole Jensen, som i sin bog *På kant med klodens klima - om behovet for et ændret natursyn* (2011), udfolder en skabelsesteologisk kritik af et vestligt natursyn,

Nogle gange kan man savne en teologisk stemme i Klimadebatten.

som alene tilgodeser menneskets behov. Denne opfattelse bygger på den højst tvivlsomme antagelse: At naturen alene er til for os mennesker. Og at vestlig kristendom i århundreder ikke for alvor har sat spørgsmålstegn ved denne antagelse.

Senest blev jeg under et møde på Museet Holmen om FN's 17 Verdensmål opmærksom på et andet skrift, nemlig Pave Frans' Rundskrivelse til den romerske kirke *Laudato Si'* (da: Lovet være du), med undertitlen: Om omsorg for vores fælles hjem (2015). Denne bog (encyklika) er en af de få teologisk gennemarbejdede stemmer i debatten på dansk, den er både letlæst og indholdsrig. Og så sammentænker den en jødisk-kristen forståelse af vores liv med presserende samfundsspørgsmål, f.eks. ulighed. Rundskrivelsen samler vores vigtigste viden om klodens tilstand i dag, peger på grundlæggende principper i den jødisk-kristne tradition

og understreger vigtigheden af en ny økologisk dannelse og spirituel fornyelse, hentet i kristendommen selv. Rundbrevet integrerer et jødisk kristent natursyn i diskussionen af de presserende spørgsmål i tiden. Den katolske pave kaster lys over de presserende samfundsspørgsmål ud fra et gennemtænkt kristent perspektiv.

Rundskrivelsen udtaler sig skarpt og utvetydigt om den globale ulighed, om det økonomiske natursyn og den vigtige dialog med videnskaben, om modet til at ændre livsstil: »Mange ting skal ændre kurs, men det er først og fremmest os mennesker, der skal ændre os.«

Med sin bog bygger Frans bro til tænkende og reflekterende miljøer og mennesker. Som Mikkel Wold skriver om bogen i sit forord: »Den efterlader ikke læseren nedtrykt, men oplyst og med livsmod til at se, hvordan vi kan forandre verden, hvis vi vil.«

Sten Haarløv

Menighedsplejen

Besøgstjeneste

Er for alle, der føler sig ensomme, eller som har brug for en besøgsven at tale med. Besøgsvennen kommer på besøg hver 14. dag, hvor hun/han er klar til samtale, går en tur, følges ad til et kirkeligt arrangement, læse avis, synge m.m.

Kontakt Kirsten Louise Christensen, tlf. 22 34 44 78 eller Karen Hedemann Andresen, tlf. 27 19 92 29

Vågetjenesten

Vågetjenestens formål er at være hos og yde støtte og hjælp til døende i de sidste dage.

Skulle nogen af læserne (m/k) have lyst til at være med i arbejdet, gerne med en tidligere plejefaglig baggrund, kan man henvende sig til sognepræst Sten Haarløv, tlf. 74 74 47 47. Vi kan sagtens være flere i gruppen.

Der er udformet en lille folder om Menighedsplejen, Vågetjenesten og Sorggruppen. Den ligger forskellige relevante steder i byen.

Sorggruppe

Sorggruppen ved Løgumkloster kirke en sorggruppe for voksne som har mistet. Man mødes i konfirmandstuen ved præstegården, nye deltagere er velkomne. Foldere ligger fremme, bl.a. i kirken og på biblioteket.

Kontakt Reimer Post, tlf. 30 91 45 54 eller sognepræsten, tlf. 74 74 47 47.

Solsangen *af Frans af Assisi*

Allerhøjeste, almægtige, gode Herre,
Din er al lov, pris og ære og al velsignelse.
Dig alene, Allerhøjeste, tilkommer de,
og intet menneske er værdigt at nævne Dit navn.

Lovet være Du, min herre, med alle Dine skabninger,
især hr. broder sol, som er dagen,
og ved ham giver Du os lys.
Og han er smuk og strålende med stor glans.
På Dig, Allerhøjeste, er han et billede.

Lovet være Du, min Herre,
gennem søster måne og stjernerne.
På himlen har Du skabt dem,
klare og kostelige og smukke.

Lovet være Du, min Herre, gennem broder vind
og gennem luften og skyerne og godt vejr og al slags vejr,
hvorved Du opholder Dine skabninger.

Lovet være Du, min Herre, gennem søster vand,
som er såre nyttig og ydmyg og kostelig og kysk.

Lovet være Du, min Herre, gennem broder ild,
ved hvem, Du oplyser natten;
og han er smuk og munter og kraftig og stærk.

Lovet være Du, min Herre,
gennem vor søster moder jord,
som opretholder og nærer os
og frembringer alskens frugter
med farvede blomster og græs.

Lovet være Du, min Herre,
gennem vor søster, den legemlige død,
som ingen levende kan undslippe.
Ve dem, som dør i dødssynd.

Salige er de, som døden finder indesluttet
i Din allerhelligste vilje,
for den anden død kan ikke gøre dem noget ondt.

Lov og pris min Herre
og tak ham og tjen ham i stor ydmyghed.

*Den danske oversættelse bygger på Johannes Jørgensens
oversættelse i: Den hellige Frans af Assisi,
Katolsk Forlag 1976.*

*Frans af
Assisi taler
til fuglene,
af Giotto
(1267-1337).
Den ikono-
grafiske bag-
grund for
billedet er
Solsangen*

KIRKEBLADSREDAKTIONEN
ØNSKER ALLE LÆSERE EN

glædelig jul

Decemberrat

Julesalme af Iben Krogsdal, 2015

Decemberrat. Engle slår vingerne ind og
lander forsigtigt i menneskesind
de hvisker om barnet som stille blev til:
I nat kan I møde ham her, hvis I vil!

Måske er vi store, i nat er vi små
måske skal vi miste, i nat skal vi få
I nat kalder Gud sine mennesker frem:
Her har I mit barn, I skal være hans hjem

Han spjætter af livskraft i hjertet på os
som tænder stearinlys i mørket på trods
små lys der skal strømme mod dem, vi er nær og
dem som er fjerne, og dem som vi er

I stuer, i kirker, i tanker, i år
ved sygehussenge hvor håbsengle går
skal Guds hånd i nat trække angststikket ud
og røre os stille, for julen er Gud

*Lystænding på øst- og vestgavlene fra 1. søndag i advent
til Hellig Tre Konger*

I nat tør vi tro det, i nat tør vi tro
at selv helt alene er mennesket to
at barnet fra himlen skal vokse sig stort
det sted i os selv, hvor vi kommer til kort

I nat skal vi tænde decemberratlys
og gyse af glæde og dele det gys
Korn, mærk det! Nu ryster den gamle planet
af julenatsfryd over det, der er sket!

*Iben Krogsdal fortæller selv om baggrunden for salmen:
"Jeg skrev julesalmen, fordi jeg en juleaften i kirken sad
og tænkte på de mennesker, der ikke får lov til at fejre ju-
leaften i kirken eller sammen med deres kære, enten på
grund af sygdom, forladthed, tungsind eller ensomhed.
Julesorgen er derfor i denne salme meget konkret, og det
samme er juleglæden"*

FEM SPØRGSMÅL til menighedsrådsmedlem Karen Hedemann Andresen

Hvilken rolle spillede kirken i din opvækst?

Jeg er opvokset i en familie, som bestod af mine forældre, min søster og jeg. Vi boede hele min barndom i et kostskolemiljø som lå i Malt Sogn. Jeg er både døbt, konfirmeret og gift i Malt Kirke. Det var ikke et højkirkeligt hjem, men vi gik jævnligt i kirke om søndagen, og præsten var en god samtalepartner.

Fra jeg kan huske, har kristendommen, -- det, at der findes en Gud, -- at der var noget man kunne læne sig op ad, -- altid været en selvfølge.

Om aftenen var »Fadervor« og »Nu lukker sig mit øje« med forældrene på sengekanten de minutter, der gav

tryghed og varme. Her blev der sat ord på troen, - men i dagligdagen var det i handlingerne og stillingtagen til omverdenen, at det kristne livssyn viste sig.

Er der et særligt område indenfor menighedsrådets indsatsområder, som du gerne vil fremme og hvorfor?

Vi er et helt menighedsråd med forskellige indsatsområder fordelt på medlemmerne.

Jeg finder alle udvalg og områder vigtige, de har hver stor værdi for menigheden. Specielt kan jeg nævne, arbejdet med børn og unge. Her oplever børnene, de unge og forældrene et positivt samvær og en god basis.

Samtidig håber vi på en fortsat fyldt kirke.

Området, som jeg lægger min indsats i, er » det diakonale arbejde«. Jeg finder, diakonien er en meget vigtig del af det kirkelige arbejde. At kunne støtte og tage vare om de mennesker i sognet, som på den ene eller anden måde er stødt på udfordringer.

Der bliver ydet en stor indsats af mange frivillige overfor ældre, der har brug for støtte. Dette arbejde, vil jeg meget gerne fortsætte, -- og gerne med endnu flere frivillige.

Et område, hvor jeg kunne tænke mig, at diakoniudvalget kunne øge sin indsats, er overfor de børn og familier, som har nogle udfordringer i hverdagen. Dog uden at kunne pege på et specielt

projekt. Det kunne måske dreje sig om oplevelsesture, julehjælp, personlig kontakt for disse familier. --- At kunne yde en indsats, som skaber en glæde, og samtidig vil barnet og familien måske kunne finde en indgang til det fællesskab og den omsorg, som findes i kirken.

Hvordan ser du folkekirkens betydning for lokalsamfundet?

Vores samfund har udviklet sig hastigt de sidste 100 år. Alle, kvinder og mænd, - mødre og fædre arbejder hårdt, - der pendles, - man er omstillingsparat, - der skal »ses muligheder i stedet for begrænsninger«, - dårlig samvittighed overfor børn og familie, stress.

Hvor finder man ro i livet og accept? Der tyes til »likes« på Facebook, - et hurtigt citat eller spirituelle kurser.

Jeg ser her vores folkekirke, som noget af det mest betydningsfulde for vores lokalsamfund. Her kan man ved at komme i kirken, - komme til gudstjenesten finde accept, nærvær, vide sig elsket, søge trøst og håb.

Det er derfor vigtigt for lokalsamfundet, at vi passer vores kirke.

At kirken er åben og imødekommende med varierede tilbud. Det gælder koncerter, musik, sang, leg, vandring, foredrag med videre for alle generationer.

Da vil folkekirken kunne danne den faste grund i hverdagen, som mange søger.

Er der noget du savner i folkekirken og ved gudstjenester?

Her i Løgumkloster Kirke

savner jeg intet! Jeg holder af den klassiske gudstjeneste og højmesse. Jeg finder, ritualerne og genkendeligheden giver en ro til at mærke nærværet. Et fællesskab omkring musikken, salmerne, ordene, velsignelsen og nadveren.

Hvorfor er du gået ind i menighedsrådsarbejdet?

Jeg sagde ja til opstilling til menighedsrådet, da jeg fandt opgaven vigtig og ville, ved et valg forsøge at gøre mit bedste for sognet i en periode, - da: Det er vigtigt, vi passer godt på og bevarer Løgumklosters enestående kirke og kulturarv, og at kirken er et godt arbejdssted for alle ansatte.

Samtidig er mit ønske at kunne yde en indsats i forhold til menigheden. Her specielt indenfor menighedsplejen.

Hellig Tre Kongersfest

Store gåseflokke trækker nu om aftenen over himlen mod vest. Vi kan se og høre dem, mens efterårsfarverne og duftene fylder sindet.

Vinteren og december nærmer sig. Vi vil fejre julen i kirken og i hjemmene.

Efter jul, den 6. januar fortæles, at de tre vise mænd og konger besøgte Jesus. Det markerer samtidig julens afslutning. Hellig 3 Kongers dag var tidligere en helligdag, den er nu afskaffet.

Men festen holder vi her i Løgumkloster stadig fast ved.

Derfor vil alle borgere over 70 år i Løgumkloster Sogn de sidste dage i november blive inviteret til »Hellig Tre Kongers fest.«

Festen holdes dagene 4. og 5. januar 2020

Der indledes kl. 16.15 i kirken med gudstjeneste ved sognepræst Sten Haarlov, hvor også kirkens ung-

domskor og organister deltager.

Efterfølgende er der middag og hyggeligt samvær i Havesalen på Refugiet.

Der vil under middagen være fællessang og underholdning.

Arrangementet forventes at slutte kl. 20.00.

Egenbetaling er 100 kr.

For ledsagere under 70 år 160 kr.

Tilslutningen og deltagelse i den/de hyggelige arrangementer plejer at være stor. Derfor er tilmelding nødvendig. Man kan tilmelde sig via locusdei@gmail.com eller på tlf.: 74 74 52 40 fra tirsdag den 3. december 2019.

Alle ønskes gode vintermåneder og en god juletid.

Venlig hilsen
Karen Andresen
Formand for
Diakoniudvalget

**Arrangementer
i Løgumkloster i
forbindelse med
100 året for**

2020 Genforeningen

Dato	Tidspunkt	Sted	Titel
Mandag 10. februar 2020	18.00	Forsamlingshuset	Afstemningsfest Der serveres suppe og dere
18.-26. februar 2020	I åbningstiden	Biblioteket	Udstilling Krigsneurose og Rentesyg
Lørdag 21. marts 2020	19.30	Kirken	Genforeningskoncert Med Helsingør Domkanto
Onsdag 22. april 2020	19.30	Forsamlingshuset	Paneldebat Med Anke Spoorendonk og 100-året for Genforeningen om deres syn på den danske Anke Spoorendonk er tidli minister i Kiel; Hans Heinr ger og fhv. præsident for d
Søndag 17. maj 2020	14.00	Forsamlingshuset	Teatercafé Teaterforestilling: "Her går Sprogforeningen. Genforeningssange med K
Fredag 5. juni 2020	12.00	Markedspladsen	Folkefest Grundlovs- o Optog med elever fra byer 12:30 Velkomst ved skolel 14:00 Grundlovstale ved f Klosterkoret underholder Historisk Forening arrange 17:00 – 21:00 Sodavands Derefter fest for de voksne
Tirsdag 8. september 2020	19.30	Dormitoriet	Foredrag "Dramaer og glæder ved o Schwarz synsvinkel" ved landspræsten). Martin Schwarz var præse Løgumkloster Kirkegård.
Søndag 18. oktober 2020	14.00	Forsamlingshuset	Sønderjysk Kaffebord

	Arrangør
efter foredrag ved forhenværende minister Hans Christian Schmidt.	Forsamlingshuset (entré 125 kr.)
e.	Løgumkloster Bibliotek
ri (bl.a. Niels W. Gade)	Menighedsrådet
g Hans Heinrich Hansen. "Mit og vores grænseland" – i anledning af n. Ud fra deres personlige historier fortæller aftenens oplægsholdere k-tyske udvikling i grænselandet og deres visioner for fremtiden. igere landdagsmedlem for det danske parti (SSW) i Sydslesvig og rich Hansen er tidligere formand for Bund Deutscher Nordschleswi- len europæiske mindretalsunion.	Menighedsrådet, Nordschleswigsche Gemeinde, Forsamlingshuset, Lokalrådet og Historisk Forening for Løgumkloster Kommune.
r Grænsen" med Det Lille Teater i Gråsten i samarbejde med klosterkoret	Forsamlingshuset
g Genforeningsfest ns skoler til Markedspladsen. lederne fra den danske og tyske skole. Herefter aktiviteter for børn. forhenværende kulturminister Mette Bock. og fællessang. erer en udstilling om Genforeningen i Løgumkloster i festteltet. diskotek. e.	Distriktsskolen, Deutsche Schule Lügumkloster, Menighedsrådet, Nordschleswigsche Gemeinde, Handels- og Håndværkerforeningen, Lokalrådet, Løgumkloster Refugium, Nørre Løgum Sogneforening, De Danske Forsvarsbrødre, Løgumkloster Frivillige Brandværn, byens restauratører og Historisk Forening for Løgumkloster Kommune.
den kirkelige genforening i 1920 - set fra grænselandspræst Martin prof. em. dr.theol. Martin Schwarz Lausten (barnebarn til grænse- t i Burkal Sogn omkring genforeningen, og han ligger begravet på	Menighedsrådet, Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter, Løgumkloster Refugium.
	Forsamlingshuset (entré 100 kr.)

Fastelavnsfest

Fastelavn ligger i år med i optog, når gudstjenesten begynder. søndag den 23. februar.

Gudstjenesten er kl. 10.30. Vi synger salmer, som også børnene kan synge med på. Som altid er børnene velkomne til at komme udklædte og gå

Efter gudstjenesten slår vi traditionen tro katten af tønden i glasgangen.

Og selvfølgelig bydes der også på fastelavnsboller og juice, kaffe eller te!

Børne- og familiegudstjeneste

Tirsdag den 24. marts kl. 16.45

Et tilbud for alle børnefamilier i Løgumkloster sogn og omegn. Vi begynder i kirken med en kort gudstjeneste indrettet for børn, og konfirmanderne medvirker. Vi synger, hører musik og lytter til en historie fra Bibelen.

Efter en lille halv time er bordet dækket til hyggeligt samvær i kirkens Glasgang. Det er igen Y's Men, som

står for middagen. Prisen er 25 kr. for voksne og gratis for børn.

Når børnene har spist, er der mulighed for, at de kan lege, mens de voksne fortsætter snakken.

Vi håber meget, at børnefamilier, bedsteforældre, venner og bekendte vil komme og "slå to fluer med et smæk" - hyggeligt samvær og nem aftensmad.

Arrangør:
Menighedsrådet

Nyt fra børne- og ungeudvalget

Menighedsrådet og børne- og ungeudvalget har besluttet, at der skal arbejdes mere målrettet for, at gøre aktiviteterne i kirken mere vedkommende for børnefamilier og unge mennesker. Derfor har vi i børne- og ungeudvalget talt om indholdet ved børnegudstjenesterne og vedtaget, at en lille gruppe af konfirmanderne, til hver børnegudstjeneste, har forberedt noget, de vil fremlægge, som tager udgangspunkt i deres konfirmandundervisning. Det kan være en historie, de vil fortælle, noget kreativt de vil vise, en bøn de vil læse op, eller noget helt andet.

Ved børnegudstjenesten i september havde et lille hold konfirmander forberedt en bøn, de læste op, som omhandlede deres oplevelser fra deres tur til Dravedskov. Her beskrev de rigtig flot, hvad deres sanser havde oplevet i skoven, og Poul Skjøl-

strup supplerede ved orglet med mange forskellige lyde.

På konfirmandforældremødet opfordrede vi til, at man som familie med sin kommende konfirmand, meget gerne må deltage i børnegudstjenesterne, så konfirmanderne også får en anden oplevelse af en gudstjeneste. Den opfordring havde de virkelig taget til sig, og vi var over 70 personer til børnegudstjenesten. I den forbindelse havde vi snakket med Y's Men om, at menuen også skulle henvende sig til de unge mennesker, så vi havde bedt dem om at lave burgere til os, som man selv skulle bygge. Det var en kæmpe succes, og menuen gentages til den kommende børnegudstjeneste i november.

Konfirmanderne har fået en seddel med hjem, som de skal medbringe, når de kommer til gudstjeneste. Her skal de få én af de andre kirke-

gængere til at skrive under, så de kan holde styr på, hvor mange gange de har været i kirke. Dette skulle gerne give anledning til, at konfirmanderne også får snakket lidt med de andre fra sognet til gudstjenesten.

De nye tiltag omkring konfirmandundervisningen, omhandler også konfirmandernes forældre, som vi havde en god dialog med på forældremødet. Bl.a. om det at have en kommende konfirmand i huset, og hvordan man kommer i snak med sin teenager omkring nogle af livets store spørgsmål, men også om konfirmandernes oplevelse af gudstjenesten. Vi håber, de nye tiltag kan være med til, at aktiviteterne i kirken bliver mere vedkommende, både for konfirmanderne, men også gerne for deres forældre og eventuelt søskende.

Maibritt Ravnborg Thude

Kommende udstillinger

Af Refugiemedarbejder Sanne Moesgaard Andersen

I advent og julen kan man se et lille udpluk af Refugiets samling af grafisk tryk af kunstneren Georges Rouault (1871-1958) i Dormitoriet. Serien "Miserere et Guerre" er doneret til Refugiet af Ny Carlsberg Fonden, og er normalt at finde på værelsesgangene på Refugiet.

Serien hedder »Miserere et Guerre« og er lavet i årene 1916-1927.

Oprindeligt skulle der have været 100 billeder i serien, hvor første del skulle hedde »Miserere«, og anden del skulle hedde »Guerre«. Dog lykkedes det aldrig Rouault af færdiggøre alle 100 billeder, og derfor blev serien på de nuværende 58 billeder offentliggjort i 1948.

Billederne er grafiske tryk fra kobberplader, udført i en teknik kaldet aquatinte-ætsning. De er graveret af Georges Rouault og trykt af Jacq-

uemin, på initiativ af den franske kunsthandler og samler, Ambroise Vollard, som også opbevarede trykkene indtil sin død i 1939. En ganske stor del af trykkene gik tabt under 2. verdenskrig, og der findes derfor kun 450 nummererede eksemplarer.

Temaet i serien udspiller sig mellem modsætninger, som også antydes i titlen: Miserere (barmhjertighed) og Guerre (krig). Rouault var meget optaget af modsætninger og forskelle i livet, men også i paralleller mellem »Kristus liv og lidelse« versus »menneskets liv og lidelse«, hvilket også er temaerne i de fleste af motiverne. Rouault skabte sine motiv ud fra sin opfattelse af, hvad mennesker gør mod hinanden, når troen på Gud er fraværende som f.eks. under 1. verdenskrig. Og motiverne udtrykker samtidig, at det eneste,

Forbarm dig over mig, Gud, i din store barmhjertighed (1/58) (Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam)

som kan redde mennesker, at netop genetablering af troen på Gud.

Rouault selv voksede op i et etnisk miljø - en slags Chinatown - hvilket tydeligt ses i ansigterne i mange af hans skildringer af mennesker.

Rouaults grafiske serie anses for at være en af de største kunstneriske bedrifter i den første del af det 20. århundrede, og vi håber, at I vil tage jer tid til at nyde værkerne, når I besøger kirken i løbet af december.

Vinterens læsekreds:

Første gang i konfirmandstuen tirsdag den 14. januar kl. 19.00

I den kommende vinter inviteres til en samtale- og læsekreds om den katolske Frans' rundskrivelse *Laudato si'* (små 150 sider) - med inddragelse af udvalgte afsnit af Ole Jensens bog *På kant med klodens klima* om samme emne, men ud fra et nutidigt protestantisk synspunkt (se omtale tidligere). Læsekredsen er åben for alle! Begge bøger kan fås i boghandel eller på bibliotek: Pave Frans' rundskrivelse *Laudato si' - om omsorg for vores fælles hjem*, (2015), pris 149,-.

Ole Jensens *På kant med klodens klima* - om behovet for et ændret natursyn (2011), pris 225,-.

*Hans Memling,
Portræt af Benedetto Portinari 1487.*

Vel mødt! Sten Haarløv

Kong Frederiks IX's klokkespil

Kong Frederiks IX's Klokkespil har 49 klokker støbt i Holland af støberiet Petit & Fritsen, og blev indviet d. 19. august 1973 af Dronning Margrethe II.

Grundet klokkespillets tekniske tilstand er det manuelle spil indstillet indtil videre, mens det automatiske spil fungerer som hidtil.

Faste spilletider hverdage:

Kl. 8:15, 11:45, 15:15, 16:45, 18:15, 21:00.

Søndage: Kl. 9:15, 9:50, 15:15, 16:45, 18:15, og 21:00.

Den 29. november fra kl. 17:15 - 17:27 - 17:50 - 18:00 lyder menuetten fra Elverhøj fra klokkespillet i anledning af Løgumkloster Klokke Ordens udnævnelse af årets klokker.

Desuden afvikles der indkodede koncerter med advents- og julemusik fra det automatiske spil på følgende dage:

30. november og 1. december
kl. 15:15 - 15:30

7. og 8. december kl. 15:15 - 15:30

14. og 15. december kl. 15:15 - 15:30

21. og 22. december kl. 15:15 - 15:30

Kong Frederiks IX's Klokkespil afventer en re-overing og udvidelse til 61 klokker, der vil gøre det til Nordeuropas største klokkespil.

Kontakt til klokkespillet:

Jens Møller (formand)

Carsten Tygesen (næstformand)

Præstegårdsaftener i januar og marts

Første gang er tirsdag den 21. januar kl. 19.30 i den tyske præstegård, Garvergade 14. Anden gang tirsdag den 10. marts kl. 19.30 i den danske præstegård, Storgade 7.

Vores tema dette år er den tyske og danske sangtradition.

Vi vil rette blikket lidt frem mod markeringen af grænse-dragningen i 1920 - og med plads til hyggelig snak.

Den 21. januar i den tyske præstegård vil Ellen Blume fortælle om tyske folkelige sange, hun vil beskrive sang-

traditioner i det tyske mindretal og fortælle om brugen af den to sprogede sangbog i den tyske skole.

Den 10. marts i den danske præstegård vil menighedsrådsformand Elsemarie Dam-Jensen fortælle om Den blaa Sangbog, en sangbog som blev brugt i Sønderjylland i perioden fra 1867 til omkring 1946. Især i tiden omkring år 1900 var sangbogen i de tyske myndigheders søgelys. Den blev betragtet som »det farligste agitationsmiddel, danskerne ejer«, og

nogle af sangene blev forbudt. Vi vil høre om og synge nogle af sangene fra Den blaa Sangbog, også nogle af »De forbudte sange«.

Ved begge aftener vil vi synge fra den fælles dansk-tyske salmebog.

Aftenen afrundes som sædvanligt med bordets glæder. Alle er velkomne. På godt gensyn.

*Venlige hilsener
Matthias Alpen og
Sten Haarløv*

Filmaften

Onsdag den 26. februar kl. 19.30 – entré 50 kr.

Fem forbandede år

Instr.: Anders Refn

En vinter lang og mørk og hård på fem forbandede år har knuget landet i sin favn med kulde og sult og savn, og der gik slid på skoven, skår på skår og der gik råddenskab i svage træer. Gå til modstand, alle danske, alle mand som een og gør Danmark frit.

... Sådan skrev forfatteren og digteren Sven Møller Kristensen for snart 75 år siden, i året for Danmarks befrielse. Den tyske besættelse af Danmark havde ganske rigtigt være en forbandet, udfordrende og hård tid for de fleste, selv om Danmark slap lettere gennem de fem år end de fleste andre lande i Europa.

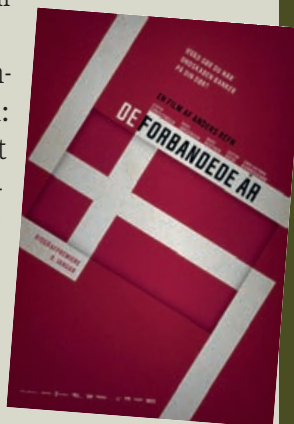
De fem år stillede landets befolkning over for adskillige etiske dilemmaer lige fra den tidlige morgen 9. april 1940, hvor kongen og regeringen måtte foretage et hurtigt valg mellem en håbløs, men måske ærefuld kamp til det sidste (som ved slaget på Dybbøl i 1864) eller acceptere en aftale, hvor landet fortsatte som hidtil, men nu i samarbejde med den tyske besættelsesmagt. Det sidste blev tilfældet, men som tiden gik, blev det tydeligt, at det havde sin pris.

Hvor langt skulle man gå for at have fred og mad på bordet? Det spørgsmål delte - og splittede - mange familier.

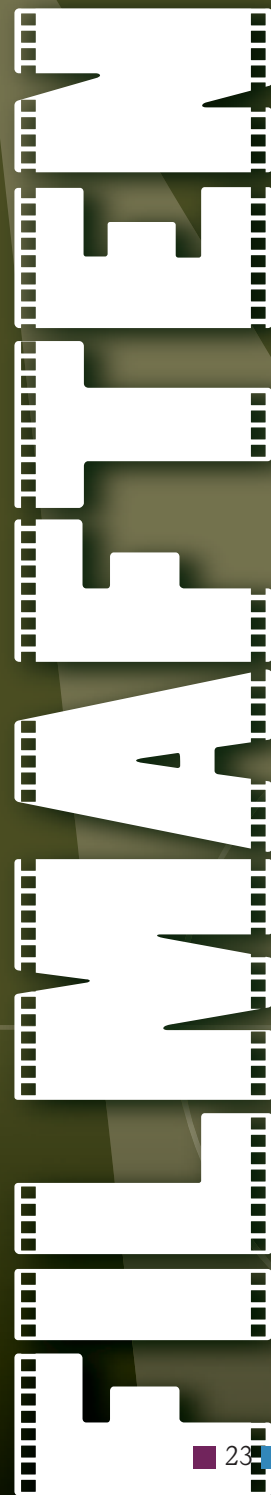
Filmen giver et eksempel på problematikken: Karl Skov har arbejdet sig op til et liv på toppen. Han ejer en stor virksomhed, en elektronikfabrik, og bor nu på Strandvejen nord for København med kone og fem børn.

Han står nu i et etisk dilemma. Fabrikken har mulighed for at tjene gode penge på at producere til det tyske marked. Alternativet kan være tab af fabrik, ejendom og luksustilværelse. Han vælger - ligesom en ikke helt lille del af befolkningen - den første mulighed, også for sin families skyld, men netop denne beslutning kommer til at splitte familien.

Besættelsestiden er fortid nu, men de etiske dilemmaer er de samme den dag i dag, både på det private og det politiske plan. Før vi dømmer fortidens mennesker for de valg, de traf, kunne vi passende spørge os selv: hvor langt vil vi selv gå, og hvor meget vi vil ofre af frihed, ære og selvrespekt for at opnå fred, rigdom og sikkerhed.

Finn Rosenberg

De allermindste i kirke

Jeg har i oktober afsluttet vores babysalmesang for efteråret, og jeg vil gerne sige tak til alle mødre, fædre og babyer for en dejlig sæson. Vi har haft så mange tilmeldinger denne gang, at vi nu opretter venteliste. Sikke da et luksusproblem. Jeg er meget glad og taknemlig for det.

Babysalmesang er noget ganske særligt. En stund mellem

forældre/bedsteforældre og babyen. En stund uden stress og jag - bare nærvær, musik og det dejlige kirkelige rum. Og så slutter vi hele seancen af med at hygge sammen med lækker mad - lavet af Karen Brodersen. Min søde og dygtige hjælper.

Jeg har været på kursus her i efteråret. Kursus i musikalsk legestue, som er noget

jeg også brænder rigtig meget for. Det er for børn i alderen 1-3 år. Jeg prøver det af her i efteråret for en lille gruppe. Det er spændende, hvad det bringer med sig - om det er noget vi også skal tilbyde i kirken.

Én ting er i hvert fald sikkert - børn er vores alles fremtid - også kirkens - så det er her, vi skal bruge krudt.

Der kommer et nyt hold babysalmesang igen i det nye

år. Første gang vil være den 23. januar 2020. Hvis det kunne være noget for dig, så hold ikke igen med at tilmelde dig.

Har du spørgsmål om babysalmesang, så kan jeg kontaktes på tlf. 22459910 eller skriv en mail til locusdeibabysalmesang@gmail.com. Vi ses i kirken.

Maj-Britt Uhd Hansen

Minikonfirmander 2019

Invitation til minikonfirmander ved Løgumkloster Kirke i 2020

Vi glæder os til at kunne være sammen med de nye minikonfirmander i 3. klasserne fra Distriktskolen og Friskolen på tirsdage mellem kl. 15.00-16.30.

Start:

Vi begynder tirsdag den 4. februar. Nærmere invitation og beskrivelse af forløbet vil

blive afleveret på skolerne i medio januar.

Alle børn i 3. klasserne er velkomne. Undervisningen er gratis.

Sted:

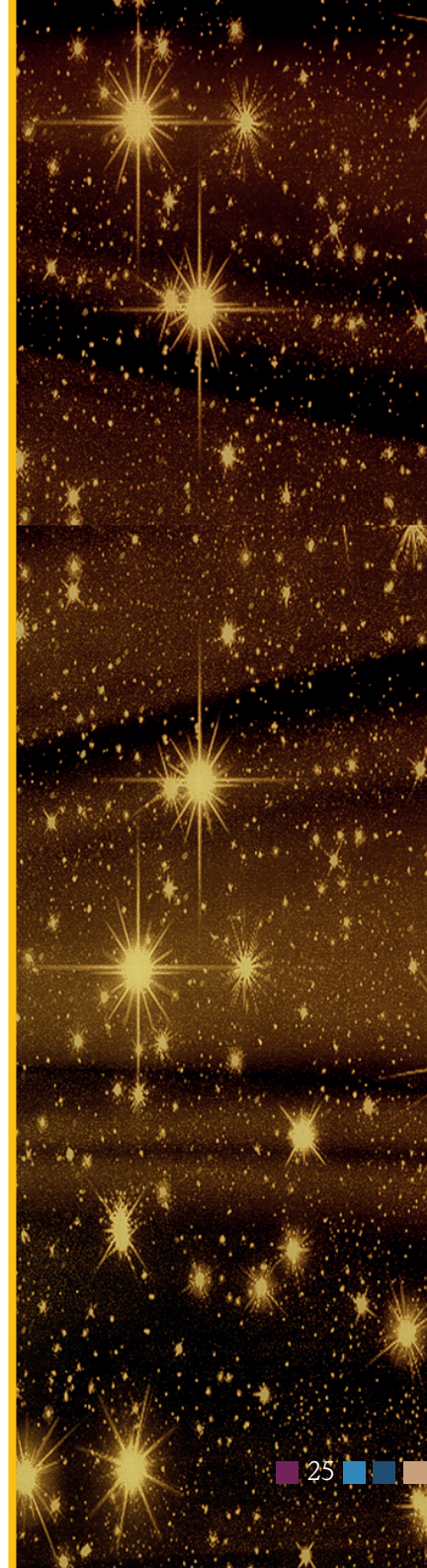
Undervisningen foregår i kirken og i konfirmandstuen, Storegade 7.

Børnene bliver hentet den første gang.

Tilmelding kan ske allerede nu

Til Povl Søndergaard, locusdei@gmail.com eller Sten Haarløv, tlf. 74 74 47 47, steha@km.dk

Vi glæder os til at se jer alle!
Sten Haarløv

Konserter

**Lørdag den
30. november kl. 20.00**

Adventskoncert
Helene Blum, sang
Harald Haugaard, violin
Christoffer Møller, klaver
Arr. Løgumkloster Refugium
Fri entré

**Mandag den
16. december kl. 20.00**

Julekoncert med Harmonic
Brass, München
Messingkvintet
Arr. Nordschleswigsche
Gemeinde, Bund Deutscher
Nordschleswiger
Entré

**Lørdag den
21. december kl. 16.00**

Julekoncert
Sønderjyllands
Symfoniorkester
Arrangør: Sønderjyllands
Symfoniorkester
Entré

**Søndag den
22. december kl. 19.30**
Klosterkoret

Hans Christian Hein,
direktion og orgel
Elsemarie Dam-Jensen,
direktion
Fri entré

**Lørdag den
28. december kl. 20.00**

Tre kvarters festlig julemusik
Dennis Christoffer Bang Fick,
orgel
Fri entré

2020

Søndag den

12. januar kl. 15.00
Barokkoncert med
foreningen Tidlig Musik
i Danmark
Fri entré

**Fredag den
17. januar kl. 20.00**

Sønderjyllands
Symfoniorkester
R. Strauss: Concertino for
klarinet og fagot
Musik af Schubert og
Mozart.
Arrangør: Sønderjyllands
Symfoniorkester
Entré

**Tirsdag den
11. februar kl. 20.00**

Folketoner i den
europæiske musik
Aksel Kroghslund Olesen,
sang og guitar
Poul Skjølstrup Larsen,
orgel og klaver
Fri entré

**Tirsdag den
3. marts kl. 20.00**

Poul Skjølstrup Larsen, orgel
Fri entré

**Torsdag den
19. marts kl. 20.00**

Sønderjyllands
Symfoniorkester
Haderslev Domkirkes
Pigekor
Kim André Arnesen:
Magnificat
Kim André Arnesen:
Stabat mater
Arrangør: Sønderjyllands
Symfoniorkester
Entré

**Lørdag den
21. marts kl. 20.00**

Helsingør Domkantoris Genforeningsprojekt

Helsingør Domkantori deltager i markeringen af 100-året for Genforeningen i 2020. Programmet består af tre dele: Gades Elverskud, en nykomponeret genforeningskantate med tekst af Niels Brunse og musik af Roland Haraldson, og to kirkemusikalske værker af Mendelssohn.

Fred og forsoning er centrale kristne værdier. I vores tid er de atter under pres. Den danske folkekirke har sin grund i evangeliet, men med dybe rødder i den danske kultur.

Gades nationalepos Elverskud er typisk for sin tid.

Den nationalromantiske strømning dyrkede folkevisen som et autentisk udtryk for folke-sjælen, og med de gamle viser førkristne mytologier og forestillinger. Men under overfladen toner et kristent budskab frem, og det

er næppe en tilfældighed, at Gade indføjede Ingemanns smukke salme »I østen stiger solen op«.

Hr. Oluf, det rastløse menneske, bukker under for de mørke kræfter. Han forlader den sande kærligheds sti og fravælger den vej, der fører til livet.

Elverskud viser den tætte kulturelle forbindelse med Tyskland, musikken er meget tysk i stilen, og værket blev oftere opført i Tyskland (på tysk!), end i Danmark.

Genforeningskantaten vil tage afsæt i den fredelige og demokratiske proces omkring genforeningen, som selv i dag kan stå som et forbillede på fredelig konfliktløsning og behandling af mindretal.

Koncertens tredje del består af to værker af den tyske komponist Mendelssohn: Verleih uns Frieden, med tekst af Martin Luther, og Lass, o Herr, mich Hilfe finden. Vi slutter således koncerten med en bøn om (fortsat) fred. Fri entré.

Julearrangement

**med Poul Skjølstrup Larsen
og Maj-Britt Uhd i Kapitelsalen**

Tirsdag den 10. december kl. 19.30 arrangerer Løgumkloster Kirke en sangaften i julens tegn med vores organist Poul Skjølstrup Larsen og kirkesanger Maj-Britt Uhd.

Aftenens arrangement vil være en blanding af fællessang, kaffe-hygge og koncert med julen i centrum.

Vi håber at se en masse af jer til dette nye tiltag.

Carl Nielsen aften

**med Poul Skjølstrup Larsen
og Maj-Britt Uhd i Kapitelsalen**

Vores danske komponist har lavet mange smukke værker, både til fællessang og med mere solistisk præg. Løgumkloster Kirke vil onsdag den 19. februar kl. 19.30 være vært for en sangaften i Carl Niensens tegn. Aftenens arrangement vil være en blanding af fællessang, kaffe-hygge og koncert. Vi håber at se en masse af jer.

Foto: Wikipedia

Tilbageblik:

Høstgudstjeneste

Høstgudstjenesten søndag den 6. oktober var en solrig dag med mange deltagere, og ligesom ved tidligere års høstfejring, bar børn, kommende konfirmander og kirkens børnekor noget af høstens overskud ind under gudstjenesten. Efterfølgende var der en dejlig kirkefrokost, som Y's Men, Løgumkloster stod for.

Indsamlingen og auktionen over høstens gaver indbragte kr. 6562,- som går ubeskåret til Folkekirkens Nødhjælp. Tak for gaver fra butikker i Løgumkloster by.

Se billeder fra dagen på www.loegumkloster-kirke.dk under billedgalleri.

Povl Søndergaard

Klosteraftner

**Onsdag den 4. marts kl. 19.30
v. Jakob Sandal**

**C.S. Lewis' opgør
med renæssancen**

Heri foretager han et skarpt opgør med det han kalder »Renæssance-myten«.

C.S. Lewis er i Danmark mest kendt som forfatter til Narnia-bøgerne og som kristen tænker. Mindre kendt er Lewis som litteraturhistoriker, hvor hans hovedværk er bogen »English Literature in the Sixteenth Century (Excluding Drama)«.

Foredraget handler om, hvordan Lewis foretager dette opgør - et opgør som også kan have betydning for, hvordan vi i dag ser på fortidens epoker og på kristendommen.

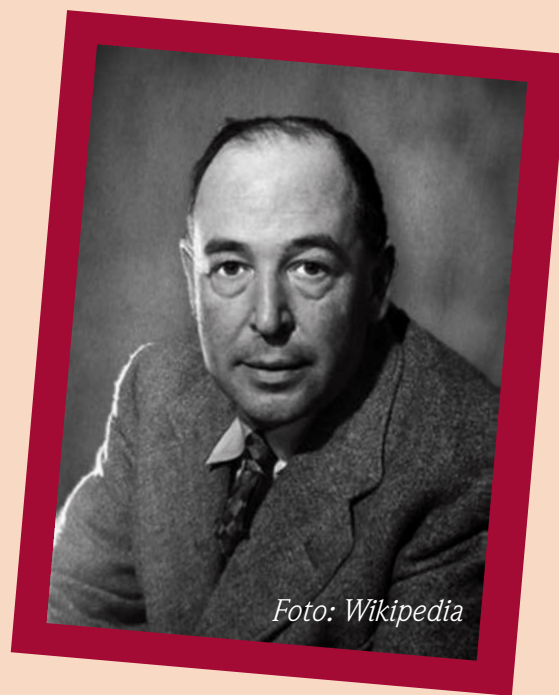

Foto: Wikipedia

Onsdag den 1. april kl. 19.30 v. Benny Grey Schuster

Om påskelatteren

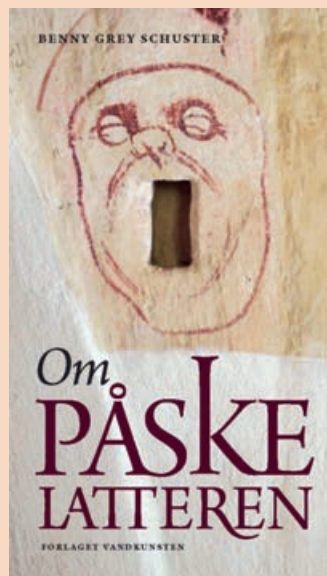
Må man le i kirken? Spørgsmålet er mindst lige så gammelt som en længst glemt sydtysk tradition for at bringe menigheden til højlydt latter påskemorgen. I 1518 udkom et skrift af Basels senere reformator, Johannes Oecolampadius, hvori fænomenet påskelatter for første gang beskrives - og kraftigt kritiseres.

Med udgangspunkt i det gamle skrift giver foredraget en kulturhistorisk fremstilling af påskelatteren som en kirkelig praksis i senmiddelalderen med fokus navnlig på fænomenets eftervirkning i de følgende århundreder, hvor katolikker og protestanter stredes voldsomt om dens legitimitet. Skænderiet om påskelatteren vil endvidere blive indsat

Foto: Lars Aarø

i en generel overvejelse om latterens rolle i kirke og samfund, i teologi og filosofi, hvor det forsøges påvist, hvordan den almene vurdering af latteren har ændret sig radikalt over forbløffende kort tid. Fra en nærmest ubrudt tra-

<https://bog.nu/titler/om-paskelatteren-benny-grey-schuster>

dition for mistanke og forbud nyder latteren nu så stor anseelse, at den i teologien er gået fra at være fordømt som djævelsk til at blive lovprist som himmelsk.

Foredraget vil blive ledsaget af billeder.

LØGUMKLOSTER KIRKE, ADMINISTRATION

Slotsgade 11,
6240 Løgumkloster
Tlf. 74 74 52 40
Mobil 22 17 62 40
locusdei@gmail.com
www.loegumkloster-kirke.dk

SOGNEPRÆST (KBF)

Sten Haarløv, Storegade 7
Tlf. 74 74 47 47
Træffes bedst tirsdag - fredag
mellem kl. 9-11
samt efter aftale.
steha@km.dk
Fridag: Mandag

SOGNEPRÆST

Heine Holmgaard
Kirkegade 27, Bedsted
Tlf. 21 77 44 93
heih@km.dk
Fridag: Mandag

KIRKETJENER

Povl Søndergaard
Tlf. 22 17 62 40
locusdei@gmail.com
aaparken8ps@gmail.com
Fridag: Mandag

KIRKETJENERASSISTENT

Birgit Sørensen
Tlf.: 50 99 13 71
blomsterhilsen@gmail.com

ORGANISTER

Poul Skjølstrup Larsen
Tlf. 40 68 21 44
skjoelstrup@gmail.com
Fridag: Mandag

Dennis Bang Fick
Tlf. 23 43 31 72
organist.mail@gmail.com
Fridag: Tirsdag

KIRKESANGERE

Maj-Britt Uhd Hansen
Tlf. 22 45 99 10
uhd.majbritt@gmail.com
Fridag: Mandag
Mahara Jacobsen
Tlf.: 0049 15253607840
maorimahara@hotmail.de

MENIGHEDSRÅDS- FORMAND

Elsemarie Lind Dam-Jensen
Markledgade 20
6240 Løgumkloster
Tlf. 51 21 39 68
elsemariedamjensen@gmail.com

SEKRETÆR

Maibritt Ravnborg Thude
Fælledvej 7, Vester Terp
6240 Løgumkloster
Tlf. 22 71 46 91
info@maibritt-thude.dk

KASSERER & KONTAKTPERSON

Kjeld Outzen
Møllegade 7, 1.5
6240 Løgumkloster
Tlf. 22 72 75 54
kjeldoutzen@gmail.com

KIRKEVÆRGE

Jens Søndergaard
Bjerndrupvej 16
6240 Løgumkloster
Tlf. 40 19 41 26
jens@js-byg.dk

PRÆSTESEKRETÆR

Birgit Rode
Træffes mandag og torsdag
kl. 8.30-12.30
Tlf. 74 75 21 34
bir@km.dk

KIRKEGÅRDSLEDER

Christian Hansen
Tlf. 74 74 52 43
Mobil 40 84 24 94
lgkl.kirkegaard@gmail.com

LØGUMKLOSTER SOGNS MENIGHEDSPLEJE

Karen Hedemann Andresen
Sølstedgårdvej 5
6240 Løgumkloster
Tlf. 27199229
karenandresen@bbsyd.dk

KOMMUNIKATIONSUDVALG

Sten Haarløv
Svend Egelund Rasmussen
Maibritt Ravnborg Thude
Povl Søndergaard (red.)

AFTENSANGSASSISTENTER

Maja Schmelling Andersen
Pernille Oltmann
Erling Kristensen

MENIGHEDSRÅDET VED LØGUMKLOSTER KIRKE

Elsemarie Lind Dam-Jensen
Karen Hedemann Andresen
Kjeld Outzen
Maibritt Ravnborg Thude
Lis Emma Søvik
Helle Skaarup
Svend Egelund Rasmussen
Sten Haarløv (kbf)
Poul Skjølstrup Larsen (pers. repr.)

NORDSCHLESWIGSCHE GEMEINDE

Pastor: Matthias Alpen
Garvergade 14,
6240 Løgumkloster
Tlf. 74 74 33 33
luegumkloster@kirche.dk
www.kirche.dk

FOTOS

Lone Stidsen, Helge Krempin
Flemming Andersen, Povl Søndergaard

Juleindsamling 2019

At hjælpe socialt udsatte og invitere dem ind i fællesskabet er en del af vores folkekirkelige selvforståelse og en væsentlig grund til, at vi i kirken vedkender os et ansvar i forhold til FN's Verdensmål og engagerer os i kampen mod børnefattigdom.

Omkring 64.500 børn i Danmark lever i fattigdom, og vi er langt fra at opfylde FN's Verdensmål for bæredygtig udvikling frem mod 2030, herunder særligt princippet om halvering af relativ fattigdom i henhold til nationale definitioner.

Det er et problem, fordi en opvækst i fattigdom er ekskluderende, stigmatiserende og indskrænkende og hæmmer den fulde samfundsdeltagelse.

Og fattigdom går desværre i arv, således, at 7 ud af 10 børn med forældre på overførselsindkomst selv kommer på overførselsindkomst, når de bliver voksne.

De fattige har vi altid hos os, hedder det i Det Nye Testamente. Det betyder, at de har krav på vores opmærksomhed, også her og nu.

I kirken vil vi derfor støtte Børnesagens Fællesråds juleindsamling, der placerer FN's Verdensmål i en konkret sammenhæng. Juleindsamlingen går til børn i nød, der får hjælp til at holde jul med indhold, som de fleste af os tager som en selvfølge: Ande- eller flæskesteg, hyggeligt samvær og gaver under træet.

Vi håber, at I vil dele julen og dens overskud med udsatte børn gennem indsamlingen til Børnesagens Fællesråd.

Skulle man være forhindret i at komme til julegudstjenester i Løgumkloster kirke, kan **Mobile-Pay benyttes på 96854** skriv venligst: Jul!

*Glædelig jul,
Menighedsrådet*

Gudstjenesteliste

1. december kl. 10.30

- **Højmesse**
1. søndag i advent
v. Sten Haarløv
Det nye kirkeår fejres med vin i Glasgangen

1. december kl. 14.00

- **Tysk gudstjeneste**
1. Sonntag im Advent
v. Matthias Alpen

8. december kl. 10.30

- **Højmesse**
2. søndag i advent
v. Karsten Nissen

15. december kl. 10.30

- **De Ni Læsninger**
3. søndag i advent
v. Sten Haarløv & Matthias Alpen

22. december kl. 10.30

- **Højmesse**
4. søndag i advent
v. Sten Haarløv

29. december kl. 10.30

- **Højmesse**
Julesøndag
v. Sten Haarløv

1. januar 2020 kl. 10.30

- **Højmesse**
Nytårsdag
v. Sten Haarløv

4. & 5 januar kl. 16.15

- **Helligtrekongers gudstjeneste**
v. Sten Haarløv

5. januar kl. 10.30

- **Højmesse**
Helligtrekonger søndag
v. Sten Haarløv
Kirkekaffe

5. januar kl. 14.00

- **Tysk gudstjeneste**
2. Sonntag n.d. Christfest
v. Matthias Alpen

12. januar kl. 10.30

- **Højmesse**
1. søndag efter helligtrekonger
v. Heine Holmgaard

19. januar kl. 10.30

- **Højmesse**
2. søndag efter helligtrekonger
v. Sten Haarløv

26. januar kl. 09.00

- **Morgengudstjeneste med altergang**
3. søndag efter helligtrekonger
v. Sten Haarløv

2. februar kl. 10.30

- **Højmesse**
Sidste søndag efter helligtrekonger
v. Heine Holmgaard
Kirkekaffe

2. februar kl. 14.00

- **Tysk gudstjeneste**
Letzter Sonntag n. Epiphania
v. Matthias Alpen

9. februar kl. 10.30

- **Højmesse**
Søndag septuagesima
v. Sten Haarløv

16. februar kl. 10.30

- **Højmesse**
Søndag seksagesima
v. Sten Haarløv

23. februar kl. 10.30

- **Højmesse**
Fastelavnssøndag
v. Sten Haarløv
Tøndeslagning og fastelavnsboller

1. marts kl. 10.30

- **Højmesse**
1. søndag i fasten
v. Heine Holmgaard
Kirkekaffe

1. marts kl. 14.00

- **Tysk gudstjeneste**
Invocavit
v. Matthias Alpen

8. marts kl. 10.30

- **Højmesse**
2. søndag i fasten
v. Sten Haarløv

15. marts kl. 10.30

- **Højmesse**
3. søndag i fasten
v. Sten Haarløv

22. marts kl. 10.30

- **Højmesse**
Midfaste søndag
v. Sten Haarløv

29. marts kl. 09.00

- **Morgengudstjeneste med altergang**
Mariæ bebudelses dag
v. Heine Holmgaard

JULEAFSLUTNINGER:

Tirsdag den 17. december kl. 10.00
Juleafslutning Kindergarten

Onsdag den 18. december kl. 09.30

Juleafslutning Børnehaverne

Torsdag den 19. december kl. 09.30

Juleafslutning Daglejerner og småbørnsgrupper fra Børnehaverne

Fredag den 20. december kl. 09.00

Juleafslutning Distriktskolen

Fredag den 20. december kl. 10.30

Juleafslutning Sportsefterskolen SINE

Fredag den 20. december kl. 10.30

Weihnachtsfeier
Den Tyske Skole - Kapitelsalen

Tirsdag den 23. december kl. 14.30

Julegudstjeneste på Lindevang

JULEAFTEN:

kl. 13.30

Juleaftensgudstjeneste
v. Sten Haarløv
kl. 15.00

Heiligabend-gudstjeneste

v. Matthias Alpen

kl. 16.30

Juleaftensgudstjeneste
v. Sten Haarløv

JULEDAGENE:

kl. 10.30 Juledag

v. Sten Haarløv

kl. 10.30 2. juledag

v. Sten Haarløv

INDSAMLING I JULEN

Julens gudstjenester besøges af ca. 2000, og i kirken har vi den tradition, at der samles ind med kløngung eller i kurve ved udgangen. I år samles der i julen ind til Børnesagens Fællesråd, og med et lille bidrag fra hver gæst, kan vi i Løgumkloster nå et flot resultat.

Man kan også benytte Mobile-Pay på nummer 96854

Kalender

Se omtale inde i bladet

Torsdag den 28. november kl. 10.15

Gudstjeneste for Lindevang og Klosterparken i kirken

Lørdag den 30. november kl. 20.00

Adventskoncert

Tirsdag den 10. december kl. 19.30

Julesang i Kapitelsalen

Onsdag den 11. december kl. 19.00

Menighedsrådsmøde

Mandag den 16. december kl. 20.00

Julekoncert med Harmonic Brass, München

Lørdag den 21. december kl. 16.00

Julekoncert med Sønderjyllands Symfoniorkester

Søndag den 22. december kl. 19.30

Julekoncert med Klosterkoret

Mandag den 23. december kl. 14.30

Julegudstjeneste på Lindevang

Lørdag den 28. december kl. 20.00

Tre kvarters festlig julemusik, Dennis Bang Fick

Lørdag den 4. januar kl. 16.15

Helligtrekongersfest

Søndag den 5. januar kl. 16.15

Helligtrekongersfest

Søndag den 12. januar kl. 15.00

Barokkoncert

Tirsdag den 14. januar kl. 19.00

Læsekreds i konfirmandstuen

Onsdag den 15. januar kl. 19.00

Menighedsrådsmøde

Fredag den 17. januar kl. 20.00

Koncert med Sønderjyllands Symfoniorkester

Tirsdag den 21. januar kl. 19.30

Præstegårdsaften i den tyske præstegaard

Torsdag den 23. januar og otte uger frem kl. 10.00

Babysalmesang

Torsdag den 30. januar kl. 10.15

Gudstjeneste på Lindevang

Tirsdag den 4. februar kl. 15.00 - 16.30

Minikonfirmander i konfirmandstuen

Onsdag den 5. februar kl. 19.00

Menighedsrådsmøde

Tirsdag den 11. februar kl. 20.00

Koncert med folketoner i den europæiske musik

Onsdag den 19. februar kl. 19.30

Carl Nielsen sangaften i kapitelsalen

Søndag den 23. februar kl. 10.30

Fastelavn med tøndeslagning

Onsdag den 26. februar kl. 19.30

Filmaften i Den Gamle Biograf

Torsdag den 27. februar kl. 10.15

Gudstjeneste på Lindevang

Tirsdag den 3. marts kl. 20.00

Koncert med Poul Skjølstrup Larsen, orgel

Onsdag den 4. marts kl. 19.30

Klosteraften i Dormitoriet

Tirsdag den 10. marts kl. 19.30

Præstegårdsaften i den danske Præstegaard

Onsdag den 18. marts kl. 19.00

Menighedsrådsmøde

Torsdag d. 19. marts kl. 20.00

Koncert med Sønderjyllands Symfoniorkester

Lørdag den 21. marts kl. 20.00

Koncert med Helsingør Domkantoris Genforeningsprojekt

Tirsdag den 24. marts kl. 16.45

Børne- og familiegudstjeneste

Torsdag den 26. marts kl. 10.15

Gudstjeneste på Lindevang

Tirsdag 31. marts kl. 19.00

Skriftemål- og altergangsgudstjeneste

Onsdag den 1. april kl. 19.30

Klosteraften i Dormitoriet

Se kalender på

www.loegumkloster-kirke.dk

Alle hverdage kl. 17.30
aftensang, onsdag med
altergang

www.loegumkloster-kirke.dk